

Posudek vedoucího diplomové práce:

Název práce: **Analýza zkušeností nezletilých s romantizovaným nebo sexualizovaným kontaktem s osobou vůči nim v pedagogickém postavení**

Autor: **Kateřina Mašková**

Autorka dobře argumentuje v otázce nedostatečného zkoumání fenoménu sexualizovaného zneužívání pedagogické moci. Poukazuje na to, že i v akademickém kontextu je tato problematika relativně málo diskutovaná, což podkládá relevantními zdroji (viz např. Shakeshaft, 2004; Zarra, 2013, aj.). Autorka nešetří kritikou vůči celospolečenskému mlčení, které tento fenomén obklopuje. Cílem její práce je nejen přispět k vědecké diskuzi na toto téma, ale také působit osvětově a přispět k prolomení tabu, která s tímto tématem souvisejí. Primárním cílem výzkumu bylo prostřednictvím fenomenologického přístupu porozumět esenci zkušeností osob se zkušeností s romantizovaným či sexualizovaným kontaktem s osobou v pedagogickém postavení. Dalším cílem bylo posoudit, zda se jejich zkušenost v čase a s odstupem proměňovala.

K formální stránce:

Práce autorky se vyznačuje vysokým stupněm pečlivosti a vyjadřovací přesnosti, což je jistě chvályhodné. Nicméně, je důležité podotknout, že tato pečlivost místy přechází do přílišné rozvláčnosti a květnatosti jazyka, což může potenciálně komplikovat porozumění textu. Autorka v práci volí a snad i nadužívá relativně neobvyklé pojmy, jako např. „pozicionalita“, „situovanost“, či např. přechodníky „zaživších“, „učinivší“, jež nemusí přispívat k přehlednosti a srozumitelnosti textu. Určitou zmatečnost umocňuje i množství malých, neočíslovaných nadpisů, zejména ve začátku empirické části okolo strany 90, což ztěžuje orientaci v struktuře práce. V empirické části autorka zase kombinuje citace respondentů v kurzívě se svým vlastním textem. Ačkoliv je tato metoda koherentní, vyžaduje od čtenáře vysokou míru soustředění. Tento projev celkově chápu jako velkou snahu autorky projevovat se korektně a precizně, bez vynechání důležitých detailů nebo významných aspektů sdělovaného. Tomu odpovídá i značný rozsah práce, který se místy jeví jako redundance. Práci by celkově, dle mého názoru, prospělo větší „uzrání“, včetně redukce některých částí práce.

K samotnému výzkumu:

Autorka v práci sděluje, že výzkum musí vycházet z nějakého paradigmatu. Tím se vymezuje vůči pozitivistickému paradigmatu, obklopenému auru zdánlivé objektivity. V částech práce věnujícím se popisu výzkumných předpokladů se autorka hlásí k mnoha paradigmatům, zejména k sociálnímu konstruktivismu, fenomenologii a feministickému výzkumu. Respondenty touto optikou chápe jako velmi zranitelné, hodné ochrany. Vyjasňuje hned na začátku svojí pozici jakožto angažovaného či aktivistického vědeckého pracovníka a dopředu rovněž avizuje určité „míchání rolí“ – a to role výzkumnice, terapeutky i osoby s podobnou zkušeností, jako respondenti. Zakládá zde hned v úvodu jisté podezření, že se některé z přiznaných předpokladů mohou promíchat s výzkumným zjištěním, čímž by se mohla snížit objektivita celého výzkumu.

Jakýsi strach o „objektivitu poznatků“ z mého pohledu stupňoval i výběr metody analýzy dat. Ačkoli jsem studentce radil zakotvenou teorii, zvolila si nakonec metodu IPA (interpretativní fenomenologická analýza). Avšak i navzdory větší složitosti postupu autorka nakonec prezentuje čtenáři verifikovatelný postup, kterým dospěla ke svým výzkumným závěrům. Podezření ze svévolného přenosu vlastních názorů do závěrů výzkumu se nepotvrdilo, autorka dokázala dobře pracovat s emergencí z dat a především ji doložit.

Na závěr prezentuje několik velmi zajímavých zjištění: významná touha po vyjádření, vyslyšení a sdělení vlastních zkušeností spojuje všechny respondentky. Autorka tím podporuje svoji výchozí hypotézu o nepochopení a mlčení ze strany společenské většiny. Všechny zkoumané osoby cítily potřebu prolomit ticho a mlčení, které jejich zážitky obestírá. Práce autorky také novým a srozumitelným způsobem vysvětluje, proč je pro oběti takového chování obtížné o svých zážitcích mluvit bezprostředně po nich a proč prolomení mlčení obvykle vyžaduje delší časový odstup. Podnětná je rovněž hypotéza o traumatické disociaci, která je výzkumem alespoň u některých zkoumaných osob validována a nabízí vysvětlení disociace jako odpovědi na mnohoznačnost a rozporuplnost situace. Zajímavé jsou nové náhledy těchto osob na zneužívání pedagogické moci v momentě, kdy se samy stávají rodiči.

Celkové hodnocení: Diplomová práce naplňuje veškerá formální i obsahová kritéria pro kvalifikační práci. Autorka v práci prokázala dovednosti důležité pro výzkum s emergencí, dále prokázala velkou pečlivost a zdařilou snahu postihnout problém v co možná největší šíři. Obzvláště oceňuji míru celkové osobní angažovanosti a otevřenosti autorky. Výzkumný cíl byl bezpochyby naplněn a výsledky práce považuji za přínosné pro praxi. Proto práci **doporučuji k obhajobě**.

V Lokti 11. 9. 2023

Jakub Onder